

قوتايىتى - 2

نويز

رابەرى گروپ: نويز بگە لە پىناوى تەرخانکردنى گروپەكەت و ئەم بەرنامەيەى ئامادەکردنى قوتايى بۇ خوداوەند.

بەشداريکردن

ئنجىلى يۇخەنا

بەنۆرە بەشدارى بگەن (يان لە پەراوى خەلۆەتى رۇحى تايبەت بە ھەر يەككە لە ئىوہ) ئەو زانىباريانە بھوینە كە لە يەككە لە خەلۆەتە رۇحىيەكان يان لە ئەنجامى ورد بوونەوہت لەو بركە كتيبييانەى كە بۆتان ئامادە كراوہ (مەتتا 1:1 - 7:29) لەگەن رەچاوكردنى بەشداريەكان بەشيوہيەكى كورت بە پيى توانا. گوى بگرن لە بەژداربووان، ھەروہا بە ھەوالدەرانە مامەلەى لەگەلدا بگەن و پەسەندى بگەن، بەبى ئەوہى گفتوگوى زۆرى لەسەر بگەن.

مەسىح 2 كۆرنسۆس 5:17

دەرخکردن

ئا رمان

<p>نیشانەى كتيبي لەپشت پەراوہكە بنووسەوہ</p>	<p>مەسىح (2 كۆرنسۆس 5:17) ﴿كەواتە ئەگەر يەككە لە مەسىحدا بىت، بەدبەينراويكى نوئيە، شتە كۆنەكان بەسەرچوون، ئەوہتا بوونە نوئ﴾. (2 كۆرنسۆس 5:17)</p>	<p>ئايەتى دەرخکردن لەسەر پەراويك بەم شيوہيە بنووسەوہ.</p>
--	---	---

1 پەيوەندى پۆلسى نيردراو لەگەل عيساى مەسىح چۆن گۆرا؟

پۆلسى نيردراو پيش ئەوہى رويەرووى عيساى مەسىح ببيتەوہ كەسيكى تورە و توندەرە بوو. ناسينى ئەو بە عيساى مەسىح تەنھا ناسينەوہيەكى مرۆيى بوو (بەپيى جەستە)، واتا لە بۆچورنى جيھانەوہ (دەروانيە عيساى مەسىح) (16) يان بە پيى پتوانەكانى جيھان. بەداختكى گرانشەوہ جيھان بەپيى ديمەنى دەرەكى فەرمارەوايى لەسەر مرۆف دەدات ئەك بەپيى كەسيكى راستەقىنەيان و خاوينى دليان. جا لەبەر ئەوہى عيساى مەسىح دارتاش بوو، قايىل نەبوون ببيتە مامۆستايان. ھەروہا لەبەر ئەوہى لە قوتابخانەيىكى ئايىنى جوولەكە فير نەبوو، دانايىيەكەيان رەتكردەوہ. لەبەر ئەوہش كە ھارويى باجگر و گوناھكاران بوو، بە گوناھكار ناويان دەھينا. بۆيە عيساى مەسىح بە فريسيەكانى وت: ﴿بەلام ئيوہ نازانن لە كوئيو ھاتووم يان بۆ كوئى دەرۆم. ئيوہ بەپيى جەستە حوكم دەدەن، مەن كەس حوكم نادەم﴾ (يوخەننا 8:14-15) بەلام پۆلسى نيردراو لە كاتى باوہرھينانى رويەرووى عيساى مەسىح بووہوہ (كردار 12:18-26). لەو كاتەو، پۆلسى نيردراو بەو شيوہيە تەماشاي عيساى مەسىحى نەكرد وەكو پيشتر تەماشاي دەكرد.

2 واتاي چى دەگەيەنيت ((لە مەسىح بيت))؟

لە تيروانىنى خوداوە، مرۆف بۆ دوو چين دابەش دەبيت. يان ئەوہيە (لە مەسىحدا بن)، يانيش (لە جيھان). پرسيارە گرنگەگەيش ليترەدا ئەوہيە: (ئاي تۆ لە مەسىحدا؟) بە شيوہيەكيت: (ئاي دووبارە لەدايك بوويتە؟) (ئاي رۇحى پرۆز لە ناختدا نيشتەجى بووہ؟) (2 كۆرنسۆس 13:5) (ئاي تۆ دروستكراويكى نوئى؟) ئاي شتە كۆنەكان بەسەر چوون؟) (ئاي ھەموو شتيك نوئ بوونەوہ؟) ئەمەيە كە (2 كۆرنسۆس 5:17) باسى دەكات!

ئەو شيوەزەى كە بە ھويەوہ دەتوانى (لە مەسىحدا بيت) ئەوہيە كە باوہر بە عيساى مەسىح و مردن و ھەستانەوہكەى بينيت كە لە پيناوى تۆدا بوو. بە ھوى باوہرھينان بە مردنى عيساى مەسىح و ھەستانەوہكەى، مرۆف دەتوانيت يەكگرتوو بيت لەگەلى. بۆيە، كاتيک كە مرۆف باوہر بە عيساى مەسىح دينيت (لە مەسىحدا دەبيت).

رستەى (لەمەسىح) كورتترين ناوئەزەندە كردنە بۆ رزگاركارى مەسىحى. ئەمە رستەيەكى كورته كە دەولەمەندى رزگاركارى مەسىحى پيشان دەدات كە سەرجم فەرھەنگەكانى زمان تواناي گوزارشتكردنيان لەسەر نيبە. عيساي مەسىح و ئەوئەى لە پيشاوتدا ئەنجامى دا ئەوئە ديارى دەكەن كە چۆن دەبیت.

بۆ نمونە، كاتىك كە عيساي مەسىح مرد، ژيانى پيت بەخشى. ھەرئەھە كاتىك كە گوناھەكانى تۆى لەئەستۆى خۆى گرت، گوناھەكانت نەمان و پيشاوانيت راگەيەندرا، ھەتھەتايە سەرکۆنە ناکرئيت. كاتىكيش عيساي مەسىح لە نيو مردووان ھەستايەو، روحي تۆ ھەستايەو و سەرلەنوئى لەدايك بووى، جەستەشت لە مردن ھەلئەستيتەو ھە كاتى دووبارە ھاتنەوئەى عيساي مەسىح.

لەبەر ئەوئەى عيساي مەسىح تاقە كەسە كە خودا پيشا شاد بوو، خوداي باوھەكيش ئيستاپيت شاد دەبیت.

لەبەر ئەوئەى عيساي مەسىح شەيتانى بەستەو، دەتوانى رووبەرپووى شەيتان بيبتەو ھە كاتىكدا كە عيساي مەسىح خەلكى لە پادشاھەتەى تاريكى بۆ پادشاھەتەى رووناك دەگوازيتەو. لەبەر ئەوئەى عيساي مەسىح خۆى راستيە، ئيستاپيت تۆ راستيى دەربارەى خۆت و جیھان و ئايندە و خودا دەزانيت.

لەبەر ئەوئەى عيساي مەسىح تاقە ميراتگرە، ئەوئە لەگەلئیدا بەشدارى دەبیت لە ميراتى ئاسمانى نوئى و زەوى نوئى. لەبەر ئەوئەى عيساي مەسىح پادشاھى پادشاھەتەى خودايە، ئەوئە تۆيش لەگەلئیدا فەرمانرەوايى دەكەيت.

بەم شپۆھە، ھەموو كەسيك لەم جیھانەدا ئەگەر بيبوئيت دەتوانيت (لە مەسىحدا) بپت. ھەموو ئەوئەى لەسەرپيتى تەنھا باوئەى بە عيساي مەسىح بپنيت و دل و ژيانى رادەستى بكات. بۆيە، باوئەرپەيتنە بەوئەى كە مرد تاكو لە گوناھەكانت خۆش بپت،

3 ئەو شتە كۆنە چين كە نەمان؟

بەدبەيتراوى نوئى ئەوئە دەگەيەنيت كە (شتە كۆنەكان نەمان). لە زمانى يۆنانى ئەم رستەيە بە شپۆزى رابردووى ئاسان دەوتريت تاكو گوزارشت بكات لەسەر ئەوئەى كە شتە كۆنەكان لە كاتىكى ديارىكرادا نەمان كە ئەوئەى كاتى تاقىكردنەوئەى لەدايكبوونى نوئە. ئەو شتە كۆنەش كە نەمان برپيتن لە جياوازي كۆنەكان و فەرمانە كۆنەكان و بپرۆكە ھەلەكان و كۆيلەيى ھەندىك دابنەرپيتى پيش دووبارە لەدايكبوونى مرۆف. عيساي مەسىح لەجياتى گوناھەكانى ھەموو باوئەردارپىك مرد. (1پەترۆس2: 24). بۆيە، ھەر باوئەردارپىك بووبە بەدبەيتراويكى نوئى. باوئەردارى مەسىحى لە پاش باوئەرپەيتنەى ئيت بۆ خۆى ناژيت، بەلكو بۆ عيساي مەسىح دەژيت كە لەپيشاويدا مردووە (2كۆرنسۆس5: 15). ئەمە ئەوئە دەگەيەنيت كە پەيوئەندى لەگەل خۆيدا كۆراو. ھەرئەھە، ناروانيتە عيساي مەسىح لە تپروانينى دونيايەو (2كۆرنسۆس5: 16). ئەمەيش ئەوئە دەگەيەنيت كە پەيوئەندى بە عيساي مەسىحيشەو كۆراو. ھەرئەھە، تپروانينى باوئەردار بۆ كەسانى تريس كۆراو (2كۆرنسۆس5: 16) چونكە بەو شپۆھە تەماشايان دەكات كە دەروونىكى بەنرخن و مەسىح لە پيشاواندا مردووە.

4 ئەو شتە چەكان كە بوون بە

بەدبەيتراوى نوئى ئەوئەيش ئەوئە دەگەيەنيت كە (ھەموو شتەك تازە بوو ھەو!). لە زمانى يۆنانى ئەم رستەيەش بە شپۆزى رابردووى ئاسان دەوتريت تاكو گوزارشت لەسەر ئەوئە بكات كە شتە كۆنەكان تازە بوونەو و بەو شپۆھەيش دەمپنەوئە لە ئيستاپ و لە ئايندەدا. تازەگەرى شتە تازەكان لە عيساي مەسىحدا جياوازە ھەو شتە تازانەى كە دەيكپين و بە تپپەرپوونى رۆژگار جوانى و دلگيرپيەكانيان لەدەست دەدەن. بەدبەيتراوى نوئى بەسەر ناچيت، تيك ناچيت، نافەرتيت (1پەترۆس1: 3-4)، بەلكو تازە گەريەكە تاهەتايە بەردەوام دەبیت! ئاي ژيانى نوئى لەگەل عيساي مەسىحدا چەند خۆشە! چيت باوئەردار ھەولئى دەرخردنى شەريعت نادات (غەلاتيا 6: 14-15)، بەلكو بە نيعمەتەى خودا دەژيت (يۆحەننا1: 16-17)، ھەرئەھە ژيانىكى لەخواترئيش دەژيت لە پەيوئەنديەكانى لەگەل كەسانى تردا و ژيانىكى پپرۆز لە پەيوئەندى لەگەل خودادا دەژيت (ئەفەسۆس4: 24). ھەرئەھە، .

ژیانی به پیتی پلانی خودا ده گوزهرینیت و ناگاداره له جیبه جیگردنی پلانی خودا له ریگیای تهو کاره چاکانهی که خودا رایسپاردوه ته نجامی بدات (ته فه سووس 2: 10).

پا دهرخکردن پیداجوونهوه

1. بنووسه: نایه ته کتیبییه کان له سهر کاغزیکی نوی بنووسه یان له ناو په راوی تیبینییه کان.
2. دهرخکردن: نایه ته کتیبییه کان به شیوهیه کی راست دهرخ بکه. مه سیح: (2 کورنسوس 5: 17).
3. پیداجوونهوه: گروهه که دابهش بکه گروهی دووانی، هر که سیک دلنیا بیت له وهی هاوړیکه ی نایه تی دهرخکردوه.

وانه ی خویندنه وهی کتیبی پیروژ

جیاوازی خوشه ویستی مه سیحی چییه؟ 1 کورنسوس 13: 1-13

شیوازی پینج ههنگاوی خویندنه وهی کتیبی پیروژ به کار بهینه بو ته وهی (1 کورنسوس 13: 1-13) بیکه وه بخوینن.

ههنگاوی 1 بخویننه

بخویننه. با بیکه وه (1 کورنسوس 13: 1-13) بخویننه وه. با به ریز هر که سیک نایه تیک بخویننه وه تا وه کو ته او دهبین له خویندنه وهی برکه کتیبییه که.

ههنگاوی 2 بدوزه

بیرکه ره وه: تهو راستییه چییه که پیت وایه گرنکه له م برکه یه دا؟ تهو راستییه چییه که چوه میشک و دلته وه له م برکه کتیبییه دا؟

بنووسه: یه ک یان دوو راستی بدوزه که لییان بگهیت. بیریان لیبکه ره وه و پاشان بیروکه کانت له په راوه که تدا بنووسه. به شداریکردن: (پاش ته وهی نه دمانی گروهه که هندی کات به بیرکردنه وه و نووسین به سهر دهبین، بیروکه کانتان به شدار بکن). به شداری تهو شتانه بکه یین که هه ریه کیک له نیمه دوزییه وه. (ته مانه ی خواره وه چند نمونه یه که سه باره ت بهو شتانه ی که دوزیویانه ته وه. له بیرت بیت له هر گروهیکی بچوک، نه دمانی گروهه که به شتی جیاوازه شداری ده کن، و گرنگ نییه هاوشیوهی یه ک بن).

دوزینه وهی 1 راستی په سهند کراو به لاهه وه تهو راستییه یه که له (1 کورنسوس 13: 1-13) باس کراوه. لیته دا پوئسی نیردراو خوشه ویستی مه سیحی له گه ل هوت شت به راورد ده کات که خه لکی له جیهاندا به ریژه وه ته ماشای ده کن (قسه کردن به زمانه کان، به هریی پیشینی کردن، ناشکراکردنی نه یینییه کان، زانستی، باهر، یارمه تیدانی هه ژاران، له گه ل خوبه خشین له پیناوه گه شه کردن پادشایه تی خودا). به لاهه ته گهر توانای نه نجامدانی هه موو ته شتانه م هه بوو و خوشه ویستیم نه بوو، ته وه من هیچ نیم! نه شتوانی هیچ شتیکی به نرخ ته نجام بدهم. ته گهر وتارییژیکی به هره داریش بووم و به قسه کاتم کاریگهریم له سهر بزوونی خه لکی هه بوو، به لاهه خوشه ویستیم نه بوو، ته وه وشه کاتم له کوتاییدا پوچ و بی سوود دهبین و جیی باوه ری هیچ که س نابن. ته گهر هه موو پاره کانیشم به هه ژاران به خشی، به لاهه خوشه ویستیم نه بوو، ته وه هیچم نه کردوه و تنها ویشدائم خاموش کردوه، یان هه سته کاتم به رامبه ر به هه ژاری و نه هامه تی نه وان بیهوش کردوه. هه ره ها ته گهر بسم به خزمه تکاریکی گه رۆک و فیداکاریکی مه زم پیتشکه ش کرد، تا راده ی چه وسانه وه وه و شه هید بووم، به لاهه خوشه ویستیم نه بوو، ته وکات هیچ سوودیکم ناییت! به م شیوهیه، ته گهر خوشه ویستیم نه بیت، هه موو تهو قوربانیه نه رخ راسته قینه یان ناییت.

دۆزىنەۋەي 2 راستى پەسەند كراۋ بەلامەۋە ئەۋ راسئىبىيەتە كە لە (1 كۆرنسۇس 13: 1-13) باس كراۋە. پۇلىسى نىردراۋ دەلىت خۇشەۋىستى مەزىنە شتە لە ژيانى باۋەردار. ھۆكارىشى ئەۋەيە كە تاھەتايە بەردەۋام دەبىت. لە ئايەتى 8 دەلىت: ﴿خۇشەۋىستى ھەرگىز ناكەۋىت﴾، ئەۋەش ئەۋە دەگەيەنەت كە ئەۋ خۇشەۋىستىيە ناۋەستىت. ئەۋ شتانەش كە خەلگى لە جىھاندا بە گىرگىزىن سامانى خۇيانى دەزانن، ھەمورى دەروات. كاتىك پىشېننىيە كان تەۋاۋ دەبن، ھەمورى دەۋەستىت. كاتىك ئەركەكى تەۋاۋ كىرد، ھىچى نامىنەت تاكو بىلەت. ھەرۋەھا زمانەكانى خەلگى و فرىشتەكانىش دەۋست. تەنانەت ئەۋ زمانەش كە بەشى 13 لە يەكەم نامەي پۇلس بۇ باۋەردارانى كۆرنسۇس نووسراۋە (زمانى يۇنانى) كە ئىستاكە بەكار ناھىنەت. ھەرۋەھا، زانىارى رىز و شكۆمەندى دەبىت بەۋ ئەندازەيەي كە خەلگى سالانىكى زۆر لە ژياناندا لە قوتاجانە و كۆلىتەكاندا تەرخان دەكەن تاۋەكو لە پىناۋ ۋەرگرتى زانىارى. ھەرۋەھا رۆژانە چەند كاتىمىرەك سەرقالى خۇپىندەۋەي رۆژنامە و تەماشاكردنى تەلەفزيۋن دەبن تاكو زياتر گەشە بە زانىارىيەكانىان بەن. بەلام سەرجەم زانىارىيەكانى جىھان رۆژىك دىت ھەمورى دەۋەستىت. رۆژنامەكانى دۇپىنە دەسوتىرەن، كىتەبەكانى زانست كە پىش دە سال چاپ كراۋن ئىستاكە بەكەلگى بەكارھىپنان ناين بەھۆي پىشكەۋىتنى زانستەۋە. بۇيە، ھەمورى زانىارىيەك دۇاي ماۋەيەك كۆن دەبىت و كەلگى بەكارھىپنانى نامىنەت. پۇلىسى نىردراۋ دەيتۋانى نمونەي زياتر بەھىنەت. ئەۋ باسى سەركەۋىتنى نەكرد، يان دەسەلات، يان ناۋبانگى. بەلام بەھەر حال، كاتىك دىت كە ھەمورى ئەم شتانە تىيدا دەۋەستىت و نرخبان نامىنەت. بەلام مەبەستى پۇلىسى نىردراۋ ئەۋە نىيە كە ئەم شتانە ھەلەن، بەلكو مەبەستى ئەۋەيە كە بەردەۋام نابن. بۇيە، پىۋىستە دەروۋنى نەمر شتى نەمرانە پىشكەش بكات. سى شتى نەمر ھەيە كە ئەمانەن: باۋەر، ھىۋا، خۇشەۋىستى. بەلام خۇشەۋىستى لە ھەمورى مەزىنە چۈنكە ﴿خودا خۇشەۋىستىيە﴾.

3 ھەنگاۋى ھەندى پرسىيار بکە

بىر كەرەۋە: ئەۋ پرسىيارە چىيە كە دەتەۋىت ئاراستەي ئەم گروپەي بکەيت سەبارەت بەم بىرگە كىتەبىيە؟ با ھەۋل بەدەين ھەمورى ئەۋ راستىيانە تىبگەين كە لە (1 كۆرنسۇس 13: 1-13) ئامازەي پىكراۋە و پرسىيارى ئەۋ شتانە بکەين كە ھىشتا لىي تىبەگەشتۋىيە.

بنووسە: ھەۋل بەدە بە روۋنترىن شىۋە پرسىيارەكەت ئامادە بکەيت. پاشان لە پەراۋەكەت تۆماریان بکە.

بەشدارىكردن: پاش ئەۋەي ئەندامانى گروپەكە ھەندى كات بە بىر كىردنەۋە و نووسىن بەسەر دەبەن، داۋا بکە لە ھەر كەسىك پرسىيارىك ئاراستە بكات).

گفتوگوبكە: (دواتر ھەندى لەم پرسىيارانە ھەلەبۇتەرە و ھەۋل بەدە لە رىگى گىتوگۆكردن لەگەل گروپەكەت ۋەلامىان بەدەيتەۋە).

ئەمانەي خوارەۋە چەند نمونەيەكن دەربارەي چەند پرسىيارىك كە لەۋانەيە ئەندامانى گروپەكەت ئاراستەي بکەن و ھەندى تىبىنى گىرنگ بۇ بەرپۆەبىردنى گىتوگۆكە دەربارەي پرسىيارەكان.

1 پرسىيارى (4: 13) مەبەست چىيە لەۋەي ﴿خۇشەۋىستى پىشۋەرتىيە﴾؟

تىبىننىيەكان: خۇراگرى ئەۋ خۇشەۋىستىيە كە ئامادەيە لەسەرخۇ و چاۋەرۋان بىت. پۇلىسى نىردراۋ باسى خۇراگرى دەكات بەۋ پىيەي كە بەشى يەكەمى خۇشەۋىستىيە، زۇرجار خۇشەۋىستى لىرەۋە دەستىدەكات. خۇشەۋىستى بەزۆر سۆزدارى ناسەپىنەت، بەلكو چاۋەرپى دەكات بۇ ئەۋەي سۆزدارى پىشان بەدات. ھەرۋەھا خۇشەۋىستى روۋ نانىت بۇ ھەلسوۋكەوت كىردن بەشىۋەيەكى ھەرپەمەكى، بەلكو چاۋەرۋانى رىنمايەكانى خودا دەكات بۇ پىشاندانى خۇشەۋىستى. بەم شىۋەيە، خۇراگرى لغاۋىكە خودا بەكارى دەھىنەت بۇ گوزارشتكردن لە خۇشەۋىستىيەكەي. خۇراگرى ۋا لە باۋەردار دەكات چاۋەرۋانى خودا بكات بۇ ئەنجامدانى ھەر كارىك لە ژيانى خەلكداۋ لە بارودۇخەكاندا. كاتىكىش خۇراگرى ھامان دەدات بۇ چاۋەرۋان كىردن، گوزارشت لە خۇي دەكات لەرىگى رۇجە لەسەرخۇ و نىيانەكانمانەۋە. باۋەردارى خۇراگرى ھىلاكى و ئازار و لاۋازى كەسانى تر قىبول دەكات بەبى ئەۋەي ھەست بە سوۋكايەتى و دارۋخان و تورپىي بكات.

پرسىارى 2 (4:13) مەبەست چىيە لەۋەي ﴿خۆشەويىستى نىيىيە﴾؟

تېيىنىيە كان: نىيىنى خۆشەويىستى كارايە. نىيىنى بەدۋاي شىۋازىنىڭدا دەگەرپىت كە بەسوود بىت و تواناي ئەنجامدانى كارى چاكەى بداتى. كىتېبى پىرۆزىش باسى ئەۋە دەكات كە عىساي مەسىح لە شىۋىنىكەۋە بۇ شىۋىنىكى تر دەگەرپا بۇ ئەنجامدانى كارى چاكە (كردار: 10:38). نەخۇشى چاك دەكردهۋە و خەلكى لە رۇحى درندە رزگار دەكرد و مۇدەى خۇشى بە ھەزارە كان دەدا (مەتتا: 11:4-5). بەم شىۋەيە، باۋەردارى نىيان باۋەردارىكى خۆشەويىست و بەرپەۋشت و كەم سكاللا و كەم رەخنەيە. ھەرچەندە تۆ ناتوانى بىيىتە ھاۋرپى ھەموو كەسىك، بەلام دەتوانى لەگەل ھەموو كەسىك نىيان بىت (فيلېبى 4-5). نىيىنى ھانى مەۋف دەدات بۇ بەكارھىننى ھەموو ساتىك و ھەموو دەرەفەتەك بۇ رازىكردى كەسانىتر (بەلام بىگومان نەك لەسەر ئەستۆى خودا). بۆيە كەسىك فەرموۋى: (من تەنھا يەك جار ئەم ژيانە دەگوزەرىنم، بۆيە، كار بۇ ئەنجامدانى ھەمووچاكەيەك دەكەم، ھەرۋەھا پىشاندانى ھەموو نىيىنىك لەبەرامبەر خەلك. لەم ساتەشەۋە دەستبەكار دەم لەئەنجامدانى ئەم كارە بەبى خاۋى و دواخستىن چونكە من جارېكىتر لەم ژيانەۋە تېپەر نەم!).

پرسىارى 3 (4:13) مەبەست چىيە لەۋەي ﴿خۆشەويىستى نىيە﴾؟

تېيىنىيە كان: ئەۋ خۆشەويىستىيە شاناژى نەبىت خۆشەويىستىيەكە رازىيە بەۋەى كە ھەيەتى، ھەرۋەھا خۆشەويىستىيەكە كە نافەوتى سەربارى ھەبوۋنى مەملانى لەنىۋان تۆۋ كەسانى تردا. كاتىك ھەۋلا بەدەت كارىكى چاكە بىكەيت، تېيىنى دەكەيت كەسانىكىتر ھەن تواناي ئەنجامدانى ئەۋ كارەبانە لە تۆ باشتر ھەيە. ئايا شانازىيان پىدەبەيت و بە ھىۋاي ئەۋە دەبىت كە ئەۋ بەھرانەيان لەدەست بەدن تاۋەكو تۆ لەۋان باشتر بىت؟ بەم شىۋەيە، واتاي شاناژى ئەۋەيە كە ھىۋادار بىت ئەۋەى كەسانىتر ھەيانە نەمىنىت تاۋەكو لەۋان باشتر بىت (ئەگەر بەھرە بىت، يان پارە، يان شىكۆمەندى، يان پىنگەى كۆمەلەيەتى، يان ھەر شىتەكىتر). بەلام خۆشەويىستى مەسىحى راستەقىنە، خۆشەويىستىيەكە رازىيە بەۋەى ھەيەتى و سوپاسى خودا دەكات لەسەر ئەۋەى ھەيەتى و ئەۋەى دەتوانى ئەنجامى بدات. ھەرۋەھا خۆشەويىستىيەكە رىز دەكرىت لەۋەى كەسانىتر ھەيانە و ئەۋەى دەتوانن ئەنجامى بەدن.

پرسىارى 4 (4:13) مەبەست چىيە

لەۋەى ﴿خۆشەويىستى شاناژى نىيە﴾؟
تېيىنىيە كان: ئەۋ خۆشەويىستىيە شاناژى ناكات خۆشەويىستىيەكە خۆبەكە مزانە. خۆبەكە مزانىش ئەۋ خۆشەويىستىيەكە كە لەپاش ئەنجامدانى كارەكەت دەردەكەۋىت. كە پىۋىستەيە لەپاش دەرختىنى خۇراگرى و نىيىنى و دەستكراۋەيى. باۋەردارى خۆبەكە مزان بىدەنگى دەپارېزىت و ئەۋەى ئەنجامى داۋە لەبىرى خۆيى دەباتەۋە. زىدەپروۋى ناكات لە مەزەندەكردىنى توانا و كارە ئەنجامدراۋەكانى، وئىنەيەك لەلاى كەسانىتر لەسەر خۆي بەجىناھىلىت، ھەۋلىش نادات بۇ خۇدەرخستىن و سەرنج راکىشان بۇ لاى خۆي.

پرسىارى 5 (4:13) مەبەست

چىيە لەۋەى ﴿خۆشەويىستى لووتبەرزى نىيە﴾؟
تېيىنىيە كان: ئەۋ خۆشەويىستىيە لووتبەرزى نىيە خۆشەويىستىيەكى خۆبەكە مزانە پىش ئەنجامدانى كارەكەى. ئەۋ ھەنگاۋە نانېت بۇ جاردان لەسەر لايەنە بەھىزەكانى و شارندنەۋەى لايەنە لاۋازەكانى. ئەۋە خۆشەويىستىيەكى راستى و لەبەر چاۋە دەربارەى ئەۋانەى كە ئەنجامى دەدات، ھەرۋەھا شاناژى بە گىرنگى خۆي و سامان و دەستكەۋتەكانى. ھەرۋەھا خۆي لە كەسانىتر نادۆزىتەۋە و لە ناستى كەسانىتر كەم ناكاتەۋە.

پرسىارى 6 (5:13) مەبەست چىيە

لەۋەى ﴿خۆشەويىستى بەدەرەۋشتى نىيە﴾؟
تېيىنىيە كان: ئەۋ خۆشەويىستىيەكە بەدەرەۋشتى ھەلسوۋكەۋت ناكات، خۆشەويىستىيەكى بەرپەۋشتە. لىھاتىنى ھەلسوۋكەۋتكردەنە بە شىۋەيىكى باش لە رىۋرەسمە كۆمەلەيەتتە جىۋاۋزەكان و كارە بچوۋكەكان، لە سەرجم رىۋرەسمەكان بەبى جىۋاۋزى. لىھاتىنى واتەى رەۋشتى بەرز دەگەيەنېت، لەگەل نىيىنى و رەچاۋكردى ھەستەكانى كەسانىتر و نىيىنى لەگەل كەسانى تردا، ناسكى دەربىرىنى ھەست بەرامبەر بە دابونەرىتى كەسانىتر و كلتورىيان و ھەۋلدان بۇ دابىنكردىنى پىداۋىستىيەكانىيان. بەھۆى لىھاتىنى دەتوانى تىكەللى ھەموو كۆمەلگەيەك بىت.

پرسیاری 7 (5:13) مەبەست چىيە لەوەی ﴿خۆشەويستى بۆ خۆى داوا ناکات﴾؟

تېيىنىيەكان: ئەو خۆشەويستىيەى ھەول بۆ بەرژەوئەندىيە تايبەتەكانى خۆى نادات خۆشەويستىيەكى خۆويستى نىيە. واتا خۆشەويستى لە پەپرەوکردنى مافەكان دەگەيەنئىت. بۆمورنە ئەگەر كەسى خۆويست نەبئت خۆشەويستىيەكەى ناکاتە قوربانىي لەپىناو دەستەبەرکردنى مافەكانى، ھەولئىش نادات بۆ دەستەبەرکردنى شتى مەزن بۆ خۆى، چونكە دەزانئت مەزنى لەناو ھىچ شتئىكدا نىيە. بەلكو تەنھا لە كەسى خودادا ھەيە. ھەرۋەھا كەسئىك خۆويست نەبئت ھەولئى بلاوكردنەوئى پادشاھتەى خودا لە ھەموو شوئىئىك دەدات، دوور لە ھەر ئاواتئىكى تايبەتەى وەك: پۆست، دەسەلات، ناويانگى، پارە، ھەموو شتئىكى بەچئۆ. ھەولئىش نادات بۆ بەرژەوئەندىيە تايبەتەىيەكانى، ھەولئى قۆستەنەوئى كەسانى تىرىش نادات بۆ ھەر ھۆكارئىك بئت. خەلكى لە جىھاندا ھەول بۆ دەستەبەرکردنى خۆشى دەدەن بەو پىروايەى كە خۆشى بەھۆى دەستەبەرکردنى شتەوئە دەبئت، ھەرۋەھا دەستەبەرکردنى باشتىرىن خزمەتگوزارى. بەلام لە راستىدا، خۆشەويستى راستەقىنە لە بەخشىن و خزمەتکردنى كەسانى ترەوئە دەبئت. عىساي مەسىح فەرموئى: ﴿ئەوئى دەيەوئت لەناواتاندا ببئتە گەرە، با ببئتە خزمەتكاران﴾ (مەتتا 20:26).

پرسیاری 8 (5:13) مەبەست چىيە لەوەی ﴿خۆشەويستى زوو توورە نابئت﴾؟

تېيىنىيەكان: ئەو خۆشەويستىيەى زوو توورە نابئت خۆشەويستىيەكى نىانە. واتاى نىانى خۆشەويستى چەسپاوە ناخ و سروشتى مرۆف. ھىچ شتئىك لە مرۆفدا پىروخىنەر نىيە وەك سروشتى توورەبئى. لەبەر ئەوئى دەتوانئت ھەموو پەيوەندىيەكى خىزانى و كۆمەلگا بروخىنئت. ھەرۋەھا ھاوسەرگىرى ھاوپىتئى لەناو دەبات، واتا مەزنىترىن ھىزى پىروخىنەرە لە مرۆفدا. سروشتى توورەبئى ئەم شتانە لەخۆ دەگرئ (دەردنەبئى، لووتبەرزى، خۆپەرستى، كەللەپرەقى، نەبوونى لىخۆشبوون). سروشتىيى توورەبئى زۆر جار نامازە بە بوونى كىشەى قولتر لە دەروونى مرۆفدا دەدات. ئەو سروشتە بوونى برىنى قول ئاشكرا دەكات. ئەو برىنانەش پەنگە لەھەر كاتئىكدا سەرھەللات بەبئى ئاگاداركردنەوئەيەكى پىشەوخت. ھەرۋەھا دلئىك ئاشكرا دەكات كە بەتەواوئەتى نەگۆرابئت يان بەتەواوئەتى گۆپرايەلئى خودا نىيە. ناشتوانىن سروشت و ھەوسە توندەكانمان بەرەوشت بەكەين بەبئى ئەوئى ھەموو بەشئىك لە ژيانمان بۆ عىساي مەسىح تەرخان بەكەين. ئەو كات، خۆشەويستى لە دلئ ھەلدەقولئت و بەتەواوئەتى دەروونت پىر دەكات. لەسەرخۆيى وامان لئدەكات بازار و ئەشكەنجە قبول بەكەين كە پەنگە بەھۆى كەسانى ترەوئە يان بەھۆى بارودۆخەوئە تووشمان بئت. بەم شىوئەيە، كەسى لەسەرخۆ زوو دەمارى ناگىرئت، بەشىوئەيەكى نەرىئىش ھەلسوكەوت ناکات، تەماشاي قسەو كىردارى كەسانى تىرىش ناکات وەك ھىرشئىكى تايبەتەى كە ئاراستەى كرابئت.

پرسیاری 9 (5:13) مەبەست چىيە لەوەی ﴿خۆشەويستى خراپە توومار ناکات﴾؟

تېيىنىيەكان: ئەو خۆشەويستىيەى خراپە بۆ كەس ناسەپئىنئت خۆشەويستىيەكى لئبوردەبئە. خۆشەويستى لئبوردەبئىش واتاى بەردەوامى خۆشەويستى دەگەيەنئت سەربارى پەيوەندىيە درزبراوئەكان. ھەندئىك كەس لئستى درئىژيان ھەيە كە ھەموو ھەلەكانى كەسانى ترى تئدايە كە دەرھەقىان ئەنجاميان داوئە. بۆيە، ھەموو كاتئىك نىگەرانى خۆيان دەردەبىرن، داكۆكى لە چاكەى خۆيان دەكەن و ھەولئىش دەدەن بئتكەنە لايەنگرى خۆيان دژى لايەنى بەرامبەر. ئەوانە كەسانئىكن تووشى دەروون تالى بوونە. لە (عبرىانىيەكان 12:15) دەخوئىنئەوئە كە ئەو كەسانەى تووشى دەروون تالى بوونە دەتوانن بئنە ھۆى كىشەپكى زۆر، ھەرۋەھا زيان بە كەسانى تىرىش دەگەيەنن. ئەوانە گومانىان لە ھەموو كەسانى دەرووبەرى خۆيان ھەيە، دەشكرئت بئنە ھۆكارى پىروخاندى پەيوەندىيەكان و ھەرۋەھا تئىكدانى بارودۆخ بە دووژمنانى و پىروپاگەندە و قسە بەدەمەوئە كردن. ھىچ شتئىكىش جگە لە خۆشەويستى خودا تواناى چاككردنەوئەى ئەو جۆرە كەسانەى نىيە. كاتئىك مرۆف لەوئە بگات كە خودا لە ھەموو گوناھەكانى خۆشبوو، ئەوئىش تواناى دەبئت لەكەسانئىتر خۆشئت و خراپەكانىان لەياد نەمئىنئت. خۆشەويستى لئبوردەبئى دەتوانئت لە خراپە خۆشئت و لە بىرى بكات. ھەرۋەھا خاوەنەكەى بازار و نىگەران ناکات، ھەولئى تۆلەسەندەوئەبئىش نادات، بەردەوامئىش نابئت لە يادكردنەوئەى ھەلەكانى كەسانئىتر.

پرسیاری 10 (13: 6) مەبەست چىيە لەو دەى **خۆشەويستى** بە

خراپە دڤخۆش نايىت، بەلكو بە راستى دڤشاد دەبىت؟

پرسیاری 11 (13: 7) مەبەست چىيە لەو دەى

خۆشەويستى بەرگەى ھەموو شتىك دەگرىت؟

تېيىنيەكان: خۆشەويستى داپۆشىنى ئەو خۆشەويستىيە كە ھەول بۆ پاراستنى ئەو كەسانە دەكات كە تواناى پاراستنى خۆيانان نىيە. ئەو خۆشەويستىيە ھەموو شتىك ماىەى ھەرەشە بن لىيانى دوور دەكاتەو، ھەموو لايەنە نەرىنيەكانيان دەشارىتەو و ناوبانگيان لە ھەموو دووژمنانى و قسە ھىنان و بردنىك دەپارىتت.

تېيىنيەكان: ئەو خۆشەويستىيەى بە خراپە دڤخۆش نايىت، بەلكو بە راستى دڤشاد دەبىت دڤسۆزىيە. دڤسۆزى بەردەوامى خۆشەويستىيە لەنيوان لاوازى و شكستەكاندا. دڤسۆزى دان بەو دەبىت كە دەگرىت ھەرچ كەسىك توشى لاوازى بىت و ھەندىك جار توشى شكست ھىنان بىت. خۆشەويستى دڤسۆزى چىژ وەرناگرىت بە كەوتنى كەسانىتر بەھەلەوە يان بەشكستەنيانان، بەلكو شاد دەبىت كاتىك كەسانىتر لە راستى و چاكە پىشكەوتوو دەبن.

پرسیاری 12 (13: 7) مەبەست چىيە لەو دەى **خۆشەويستى باوەر بە ھەموو شتىك دەكات؟**

تېيىنيەكان: ئەو خۆشەويستىيەى باوەر بە ھەموو شتىك دەكات خۆشەويستىيە كە بۆ ئەو كەسانەى كە راستگويان نىيە. ئەو كەسانەى كە كارىگەريان لەسەرت ھەيە ئەوانەن كە باوەرپان بىت ھەيە. لە رۆشناىى بلاوونەو دەى گەندەلى و خراپە لە جىھاندا، خەلكە كە واپان لىھات - بە بى مەبەست ھەندىك جار - ھەست دەكەن كە نامانج و خواستەكانيان خراپن. بەلام خۆشەويستى بە شىوہەكى ئەرىنى بىر لە خەلكى دەكاتەو بە بى گومانكردن لە خواست و مەبەست و كەردەوہكانيان ئەگەر ھۆكارىكى بەھىز بۆ ئەو مەبەستە نەبىت. ھەرودھا ئەو خۆشەويستىيەى باوەر بە ھەموو شتىك دەكات وا لەخاوەنەكەى دەكات متمانەى بە كەسانىتر ھەبىت لەبارەى بىرۆكەو ھەست و كىشەو لاوازيەكانى خۆى. ھەرچەندە رەنگە ئەم زانىارىيانەيان بە خراپى بەكار بەيىن، بەلام تۆ متمانەت پىيان ھەيە چونكە خۆشيانت دەوت.

پرسیاری 13 (13: 7) مەبەست چىيە لەو دەى **خۆشەويستى ھىوا بە ھەموو**

شتىك دەخوازىت؟

پرسیاری 14 (13: 7) مەبەست چىيە

لەو دەى **خۆشەويستى بۆ ھەموو شتىك نارام دەگرىت؟**

تېيىنيەكان: خۆشەويستى بۆ ھەموو شتىك نارام دەگرىت ئەوہە كە بەدرىتايى كات بەردەوام دەبىت. ھەرودھا لە تىروانىنى خودا بەردەوام دەبىت لەسەر كارى چاكە. خۆشەويستىيەكى بچر نىيە و لەرىنەوہيش نىيە، بەلكو ھىزى سەرەكى باوەردارى مەسحىيە لە ھەموو رۆژىكى ژياندا.

تېيىنيەكان: ئەو خۆشەويستىيەى پر لە ھىوايە خۆشەويستىيە كە لەبەرامبەر ئەو كەسانەى كە ھەمىشە خۆيان بە راستوودروست دەبينن. ئەو كەسەى ھەست بكات ھەمىشە راستوودروستە، پىي وايە ھەمىشە لەسەر راستىيە و خەلكىتر ھەلەن. ئەو زۆر بەئاسانى فەرمان لەسەر ھەمووان دەدات كە ئەوان لەسەر ھەلەن و ناكرى راست بن. بەلام ئەو خۆشەويستىيەى پر لە تەكايە تەماشائى ئەم كەسە ناكات وەك ئەوہى ناوئىدى لەسەرە، بەلكو پىشبينى دەكات خودا لە ژياندا كار بكات و بىگۆرىت. ھەرودھا ئەو خۆشەويستىيەى پر لە ھىوايە تەماشائى رەوداوە سەختەكان بە ناوئىدى ناكات، بەلكو پىشبينى دەكات خودا بىگۆرىتە چاكە و لە بەرژەوہندىمانبىت.

پرسیاری 15 (13: 8) مەبەست چىيە لەو دەى **خۆشەويستى ھەرگىز ناكەوتت؟**

تېيىنيەكان: ئەو خۆشەويستىيەى كە ھەرگىز ناكەوتت ناياترين خۆشەويستىيە. خۆشەويستى راستەقىنە تاهەتايە بەردەوام دەبىت، ھەمىشەيش كراوہە و بەردەوام دەبىت لە كارىگەرى كردن لە خاوەنەكەى و تىركردنى لە ناخدا. ئەو خۆشەويستىيە تاهەتايە شكست ناهىنيت چونكە خودا خۆشەويستىيە!

بیربکەرەوه: کام لەو راستییانەی که لە کتیبی پیرۆز هاتوو دەست دەدات وەکو کارێکی رەفتاری باوەرداران؟
بەشداربکردن: وەرن با پتکەوه ئەو جیبەجێکردنە بنووسین که دەتوانین لە (1 کۆرنسۆس 13: 1-13) دەریبەیتین؟
بیربکەرەوه: ئەو جیبەجێکردنە پیشنیار کراوه چیه که خودا لیتی داوا دەکات بیکۆرپتە بە ریکخستنی کهسی؟
بنووسە: ئەم جیبەجێکردنە کهسیهه له پەراوهکەت بنووسە. ههست به سه‌ربه‌خۆیی بکه له به‌شداربکردنی جیبەجێکردنە کهسیهه کهت که خودا له دلتی داناوه. (له‌بیرت بێت که ئەندامانی هەر گروپێک راستی جیاواز ریکده‌خەن: یان له خودی راستیهه که جیبەجێکردنی جیاواز دەرده‌هێتن. ئەمە‌ی خواره‌وه لیسته‌یه‌که به جیبەجێکردنە پیشنیاره کراوه‌کان).

نموونه‌ی جیبەجێکردنی پیشنیاره کراوه‌کان.

- 3-1: 13 کار بکه بۆ ئەوه‌ی خۆشه‌ویستی ده‌وری هه‌بیت له قسه‌کانت و له به‌خشینه‌کانت و له قوربانیه‌کانت.
- 4: 13 له‌گه‌ڵ هاوسه‌ری ژیا‌نت و مندا‌له‌کانت خۆرا‌گر به‌. سه‌ختی و ئازار له‌خۆ بگره‌ به‌بێ ئەوه‌ی تو‌رهبیت.
- 4: 13 به‌سۆز به‌. له‌سه‌رخۆ به‌ له‌گه‌ڵ هه‌موو که‌سی‌ک رو‌وبه‌رووت ده‌بیت‌ه‌وه، به‌دوای شێوازی‌ک بگه‌ری بۆ یارمه‌تیدانیا‌ن.
- 4: 13 ده‌ستکراوه‌به‌. رێزی سامانی که‌سانیت‌ر و ده‌ستکه‌وته‌کانیا‌ن بگره‌.
- 4: 13 خۆبه‌که‌مزان به‌ سه‌باره‌ت به‌ پێگه‌ و ده‌ستکه‌وته‌کانت.
- 4: 13 خۆبه‌که‌مزان به‌. به‌ لووتبه‌رزیه‌وه، ته‌ماشای خه‌لکی مه‌که‌.
- 5: 13 لیها‌ت به‌. له‌ هه‌موو رووداوێک به‌ لیها‌تویی و به‌ ره‌وشتییه‌وه هه‌لسووکه‌وت بکه‌.
- 5: 13 خۆویست مه‌به‌. به‌دوای ئاوا‌ته خۆویستییه‌کاندا را مه‌که‌، به‌لکو کار بۆ بلا‌وکردنه‌وه‌ی پادشایه‌تی خودا له که‌سانیت‌ردا بکه‌.
- 5: 13 له‌سه‌رخۆ به‌. خۆت له‌ سروشته‌ تونده‌کان رزگار بکه‌ و ته‌ماشای قسه‌و کرده‌وه‌کانی که‌سانیت‌ر مه‌که‌ وەک خراپه‌ی تاییه‌تی.
- 5: 13 ببوره‌ له‌و که‌سانه‌ی خراپه‌یا‌ن به‌رامبه‌رت کردووه‌ وەکو خودا لی‌بووردنی خودا به‌رامبه‌رت.
- 6: 13 دل‌سۆز به‌. له‌ شکستی خه‌لک چی‌ژ وهرمه‌گره‌، به‌لکو دل‌خۆش به‌ کاتی‌ک سه‌رکه‌وتنی‌ک ئەنجام ده‌که‌ن.
- 7: 13 ناویانگی خه‌لکی بپاری‌زه‌ له‌ رێگای دوورکه‌وته‌وه‌ له‌ دووژمانی.
- 7: 13 به‌ گومان مه‌به‌. رێگا به‌خۆت مه‌ده‌ گومان‌ت له‌ خواست و کرده‌وه‌کانی که‌سانیت‌ر هه‌بیت به‌بێ هۆکاری دروست.
- 7: 13 با هیوا‌ت هه‌بیت. ته‌ماشای هیچ که‌سی‌ک مه‌که‌ به‌و پێیه‌ی که‌ نا‌ئومی‌یدی له‌سه‌ره‌، به‌لکو پێش‌ببینی بکه‌ تاوه‌کو خودا پلانه‌که‌ی ته‌واو بکات سه‌رباری کۆسپه‌کانت.
- 7: 13 هیلاکییه‌کان له‌خۆ بگره‌، رامه‌وه‌سته‌ له‌ ئەنجام‌دانی هه‌ر کاری‌ک که‌ له‌ تی‌روانینی خودا دروسته‌.
- 13-8: 13 خۆشه‌ویستی خودا و که‌سانیت‌ر بکه‌ به‌ گرن‌گرتین ئاما‌نج له‌ ژیا‌نتدا.

نموونه‌ی جیبەجێکردنی که‌سی

(ئ) تو‌ره‌ ده‌بم کاتی‌ک مندا‌له‌کام دوا ده‌که‌ون له‌ ئەنجام‌دانی ئەوه‌ی داویان لێ‌ده‌که‌م. بۆیه‌، پێویسته‌ خۆم را‌ببێم له‌سه‌ر ئەوه‌ی که‌ زیاتر له‌گه‌لیاندا خۆرا‌گر و به‌سۆز بم.

(ب) تی‌ببینیم کرد هه‌ندی‌ک جار گومان له‌ مه‌به‌سته‌کانی هه‌ندی‌ک که‌س ده‌که‌م. به‌لام کاتی‌ک خۆشه‌ویستی گومان‌ی خراپه‌ی لێ‌ناکریت، ده‌مه‌وی را‌ببیم له‌سه‌ر بیرکردنه‌وه‌ به‌شێوه‌یه‌کی ئه‌ری‌نی و ووشه‌و کرده‌وه‌کانی به‌مه‌به‌ستی‌کی چاکه‌وه‌ له‌یه‌کی بده‌مه‌وه‌.

ههنگاوی 5 نوێژ بکه.

با به نۆره نوێژ بهرزبکهینهوه بو خودا، ههر کهسیک بو راستیهک نوێژ بکات که خودا له رێگای (1 کۆرنسۆس 13: 1-13) فیرمانی کرد.

(له نوێژ هکلهت له گهڵ شهو شته وهلامدانهوهت ههبیته که له وانهی شهو پهرتووکه فیبری بویت. مهشق بکهن لهسهه نوێژی کورت که له رستهیهک یان دوو رسته پیکبیت. له بیرت بیت که نهندامانی ههر گروپیک دهتوانن بو شتی جیاواز نوێژ بکهن)

نوێژ

له گروپی دووانی یان سیانی، نوێژ بهرز بکهنهوه له پیناوی بهکتری و ههموو جیهان.

ئههرکی مالی

بو وانهی داهاوو

رابهری گروپ: شهو ئههرکی خوارهوه به نووسراوی بده نهندامانی گروپهکهت، یان داوايان لیبکه له پهراوهکانیان بینوسنهوه. بهلین: بهلین بده که قوتابیت به کهسانیهتر بکهیت بو عیسی مهسیح.

خهلوتهی روحی: ههموو رۆژیک کاتیکی بهسهه بهره له خهلوتهی روحی. رۆژانه نیو بهش له (کردار 1: 1 - 3: 10) بخوینه. شیوازی راستی پهسههند کراو بهکار بهینه. تیبینیهکانت بنوسه.

دهرخکردن: مهسیح: (2 کۆرنسۆس 5: 17). ههموو رۆژیک پیداچونهوهیهک بکه لهو نایهته کتیبیانتهی درخت کردوه. نوێژ: شهو ههفتهیه سهبارهت به شتیکی یان کهسیکی دیاریکراو نوێژ بکه، چاوهروانبه خودا چی دهکات (زهبووری 5: 3). زانیارییه نوێکان بنووسهوه له پهراوی تایبته به قوتابیت. شهو تیبینیهکانت بنوسه که پهیهندی ههیه به خهلوتهی روحی، دهرخکردن، خویندنهوهی کتیبی، شهو ئههرکه مالییه.